

กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสี่ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๓) โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวคิดหลัก

- ๑) การประเมินคุณภาพภายนอกต้องมีความเชื่อมโยงกับระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดในการปฏิบัติหน้าที่ ที่รับผิดชอบให้บรรลุถึงเป้าหมายมาตรฐานที่กำหนดและร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาที่เกิดขึ้น (Accountability)
- ๒) การประเมินคุณภาพภายนอกต้องมีความท้าทายและช่วยกระตุ้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดการส่งเสริมการยกระดับคุณภาพของสถานศึกษา สู่สากลตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาล เพื่อการบรรลุเป้าหมายทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ (Empowerment)

วัตถุประสงค์

- ๑) สร้างมาตรฐานการตรวจประเมิน (Quality Code/ Criteria/ Guideline) และส่งเสริมให้สถานศึกษาสร้างมาตรฐานการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพทุกระดับและทุกกลุ่มประเภท และสร้างผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับสถานศึกษาทุกระดับและทุกกลุ่มประเภท เพื่อให้เกิดกลไกการขับเคลื่อนจากผู้มีหน้าที่ในการสร้าง “วัฒนธรรมคุณภาพ” ภายในสถานศึกษาและการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่สากล ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติและความคาดหวังของประเทศ
- ๒) ประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อสะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษา พร้อมทั้ง รายงานสถานการณ์ด้านคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ข้อมูลแก่รัฐบาล ในการพิจารณากำหนดนโยบายการพัฒนา ที่นำไปสู่การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย

มีมาตรฐานสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ติดตาม และตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษาชาติ และมาตรฐานระดับสากล พร้อมทั้งรายงานผลการประเมินคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของชาติต่อรัฐบาลอย่างต่อเนื่องทุกปี เพื่อให้เกิดการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของประเทศ

การแบ่งกลุ่มประเภทสถานศึกษา

พื้นฐานทั่วไป

๗ ขนาด สังกัด สพฐ. สช. อปท.

ขนาด ๑ ผู้เรียน ๐-๑๒๐ คน

ขนาด ๒ ผู้เรียน ๑๒๑-๒๐๐ คน

ขนาด ๓ ผู้เรียน ๒๐๑-๓๐๐ คน

ขนาด ๔ ผู้เรียน ๓๐๑-๔๙๙ คน

ขนาด ๕ ผู้เรียน ๕๐๐-๑,๔๙๙ คน

ขนาด ๖ ผู้เรียน ๑,๕๐๐-๒,๔๙๙ คน

ขนาด ๗ ผู้เรียน ๒,๕๐๐ คนขึ้นไป

๓ ขนาด สังกัด กทม.

ขนาดเล็ก ผู้เรียน ๐-๔๐๐ คน

ขนาดกลาง ผู้เรียน ๔๐๑-๘๐๐ คน

ขนาดใหญ่ ผู้เรียน ๘๐๑ คนขึ้นไป

พื้นฐานวัตถุประสงค์พิเศษ

๒ กลุ่ม ตามหลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ (กระทรวงศึกษาธิการ)

๑. กลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่เป็นการศึกษาในระบบ

๒. กลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่เป็นการศึกษานอกระบบหรือตามอัธยาศัย

มาตรฐานการประเมิน

แนวทางการพัฒนา

- ๑) ใช้กลไกการประเมินคุณภาพภายนอก เพื่อกระตุ้นและจูงใจให้เกิดการยกระดับคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นและยุทธศาสตร์ของประเทศ
- ๒) เน้นการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพของระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษาและต้นสังกัดรับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และมีความพร้อมในการแข่งขันในระดับสากล

- ๓) ให้ความสำคัญกับการประเมินที่มุ่งสู่การพัฒนาแบบยั่งยืน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับดำเนินชีวิตในอนาคต และ
สถานศึกษามีขีดสมรรถนะสูง สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องในอนาคต
- ๔) เปิดโอกาสให้สถานศึกษาสร้างความโดดเด่นเฉพาะทาง หรือเป็นต้นแบบในการพัฒนาในระดับภูมิภาค ระดับชาติ และระดับนานาชาติ

๓ ด้าน

- ๑) ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของระบบประกันคุณภาพภายใน
- ๒) ความเชื่อถือได้ของระบบประกันคุณภาพภายใน
- ๓) ประสิทธิภาพของระบบประกันคุณภาพภายในที่เกิดกับผู้เรียน

ประเด็นการพิจารณา

- ด้านที่ ๑ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของระบบประกันคุณภาพภายใน
- ๑) ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของระบบประกันคุณภาพภายใน
- ด้านที่ ๒ ความเชื่อถือได้ของระบบประกันคุณภาพภายใน
- ๑) ความเชื่อถือได้ของกระบวนการประเมิน
 - ๒) ความเชื่อถือได้ของผลการประเมิน

ด้านที่ ๓ ประสิทธิภาพของระบบประกันคุณภาพภายในที่เกิดกับผู้เรียน

- ๑) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และพัฒนาการของผลสัมฤทธิ์ ตามหลักสูตร
- ๒) คุณลักษณะ ค่านิยมอันพึงประสงค์ที่สอดคล้องกับทิศทางของหลักสูตร
- ๓) ทักษะสำคัญตามหลักสูตรกำหนด ตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น และตามบริบทของสถานศึกษา

เกณฑ์การพิจารณาคุณภาพรายด้านหรือองค์ประกอบ เกณฑ์พื้นฐาน

ดีเยี่ยม (Excellent)

ดีมาก (Very Good)

ดี (Good)

พอใช้ (Fair)

ปรับปรุง (Improvement Required)

เกณฑ์ทำทนาย

C3 เป็นต้นแบบ โดดเด่น ได้รับการยอมรับระดับนานาชาติ (Achieved International Issues)

C2 เป็นต้นแบบ โดดเด่น ได้รับการยอมรับระดับชาติ (Achieved National Issues)

C1 เป็นต้นแบบหรือโดดเด่นระดับภูมิภาค/ท้องถิ่น (Achieved Community Issues)

วิธีการประเมิน

การประเมินคุณภาพภายนอกจะเป็นการประเมินเชิงคุณภาพ เน้นข้อมูลเชิงประจักษ์ (Evidence Based) ที่สะท้อนผลลัพธ์การดำเนินงาน โดยใช้การตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญ (Expert Judgment) และการตรวจทานผลการประเมินโดยคณะกรรมการประเมินในระดับเดียวกัน (Peer Review) ให้ครอบคลุมองค์ประกอบทั้งระบบแบบองค์รวม (Holistic Approach) โดยมีองค์ประกอบของวิธีการประเมินคุณภาพภายนอก ดังนี้

- ๑) การศึกษาข้อมูลด้านบริบทพื้นฐานของสถานศึกษา (Organization Context)
- ๒) การศึกษารายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report: SAR)
- ๓) การลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม (Site Visit)

ขั้นตอนการดำเนินการ

๑) สถานศึกษาประเมินตนเอง (Self-Assessment) วิเคราะห์ สังเคราะห์ผลการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายใน แล้วจัดส่งรายงานการประเมินตนเองที่ได้รับความเห็นชอบจากต้นสังกัดให้ สมศ. ตามระยะเวลาและเงื่อนไขที่กำหนด

๒) สมศ. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา (Pre-Analysis) จากฐานข้อมูลของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อตรวจสอบความพร้อมด้านปัจจัยการดำเนินงานของสถานศึกษาขั้นต้นตามโปรแกรมการตรวจสอบที่กำหนด

๓) คณะผู้ประเมินภายนอกประชุมพิจารณาผลการดำเนินงานของสถานศึกษาจากรายงานการประเมินตนเองร่วมกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Pre-Assessment) เพื่อวางแผนการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมตามมาตรฐานและเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอก รวมทั้งระบุประเด็นจุดแข็ง ประเด็นปรับปรุง และกำหนดวันลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม

๔) คณะผู้ประเมินภายนอกส่งพบตรวจเยี่ยม (Site visit) เพื่อบริหารประชุมเสวนาสถาบัน รวมทั้งกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพกับบุคลากร หลักฐานเชิงประจักษ์ และหน่วยงาน/บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพิ่มเติม รวมทั้งทำการรายงานผลการประเมินด้วยวาจา

๕) คณะผู้ประเมินภายนอกจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอก (EQA Report) พร้อมข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา แล้วจัดส่งให้ สมศ. เพื่อพิจารณาให้การรับรองผลการประเมิน จากนั้น สมศ. จะจัดส่งให้กับสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้นๆ เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป ภายในระยะเวลา ๗ วัน นับถัดจากวันที่คณะกรรมการบริหาร สมศ. ให้การรับรองผลการประเมิน